

N:o 27.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 Febr. 1868, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Betänkande N:o 2,
i anledning af väckta förslag om ändringar i § 2 mom.
1 af Kongl. Förordningen den 13 Juli 1853, angående
fattigvården i riket.*

Ifrågavarande § stadgar såsom regel, att fattigvården skall vara gemensam inom hvarje fattigvårds-samhälle, dock med rättighet för kommunens medlemmar att, i afseende på fattigvårdens utgörande och under iakttagande af vissa föreskrifna villkor, fördela samhället i kretsar, derest samhällets *samtliga* vid kommunalstämma i beslutet deltagande medlemmar sådant vilja.

Uti hvad sålunda är vordet stadgadt har Herr *Johan Olsson* från Calmar län, genom en inom Riksdagens Andra Kammare afgifven motion (N:o 244) yrkat sådan förändring, att *det* skulle blifva regel, som nu är undantag, och deremot den föreskrift varda hänförd till undantagsfall, som enligt den gällande förordningen är regel; men då, inom många kommuner, fattigvårdens utgörande efter fördelning i kretsar knappast kan verkställas och säkerligen skulle på många ställen båda medföra stora olägenheter och leda till uppenbara orättvisor, finner Utskottet sig värdsamt böra föreslå,

*att Herr Johan Olssons berörda motion af Riksdagen må
lemnas utan afseende.*

Uti samma lagbud hafva vidare genom väckta motioner (N:is 34 och 167) Herrar *Per Nilsson* från Örebro län och *A. W. Wigardt* från Jönköpings län föreslagit sådan ändring, att, i stället för det, enligt den nu gällande föreskriften, *samligas* medgifvande erfordras för samhällets fördelning i kretsar i och för fattigvårdens utgörande, sådan fördelning må ega rum derest *två tredjedelar* af de röstberättigade, som i beslutet deltaga, derom sig förena. Enahanda förslag är framställt af Herr *C. J. Bengtsson* från Kronobergs län (motionen N:o 98), endast med den skillnad att han ansett, det för besluts fattande i berörda hänseende *tre fjerdedelar* af de närvarande röstberättigade derom skola blifva ense.

Utskottet, som för sin del godkänner de skäl motionärerne anført till stöd för den äskade förändringen, och derjemte, i likhet med motionärerne, anser förändrade föreskrifter i och för kretsfördelningars tillvägbringande vara af behovet påkallade, på det icke sådan indelning skall vara nära nog omöjlig att åstadkomma äfven inom de kommuner der densamma blefve till allmänt gagn, kan dock icke till bifall förorda någotdera af de framställda förslagen i deras närvarande skick. På det röstberäkningssätt, som, för besluts fattande å kommunalstämma, nu är stadgadt, kan, enligt Utskottets förmenande, ifrågavarande angelägenhet, då skiljaktiga meningar derom uppstå, icke utan de uppenbaraste vådor grundas; och då, enligt de åsichter, som inom Utskottet gjort sig gällande, Utskottet skulle öfverskrida gränsen för dess befogenhet, derest Utskottet tog sig före, att vid motionärernes förslag göra de högst väsendtliga tillägg och detaljbestämmelser, som Utskottet funnit vara erforderliga för samma förslags genomförande, föranlåtes Utskottet vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motioner, sådana de nu lyda, icke må til någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 Februari 1868.

På Utskottets vägnar:

A. R. Falkman.

Reservationer:

af Herr *P. Petersson*: »Att en utsträcktare och tidsenligare förändring med afseende af rösträtt vid kommunalstämma, för ordnandet af fattigvården, efter ortens beskaffenhet och särskilda förhållanden, medelst kommunens indelning i mindre distrikter eller rotar, än som stadgas uti Kongl. Förordningen den 13 Juli 1853, synes vara af behovet påkalladt, dels af de motioner, som till Riksdagen från skiljda orter inom landet blifvit afgifna, dels egen erfarenhet, synnerligast då kommuner med mindre omfång och befolkning utgifva i allmänhet ringare fattigunderstöd, än ett vidsträckt fattigvårds-samhälle efter samma folkpersonal vanligen får vidkännas — skulle, derest detta stadgande derutinnan förändrades medföra ovedersägliga fördelar både för gifvare och tagare af fattigunderstöd. Ett lättare och säkrare tillfälle lemnades att bepröfva den fattiges behof och dess afhjelpande — bereda passande arbete till personer, som sakna sysselsättning, hvarigenom betlande och kringstrykande snarare kunde hämmas och afvärjas, samt slutligen tillsyn öfver att fattiga barn komma i åtnjutande af tillbörlig skolundervisning, som måhända af förstnämnda orsak blir ganska ringa.

Af dessa skäl vågar jag föreslå:

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att 2 § 1 mom. i Kongl. Maj:ts här ofvan åberopade nådiga förordning måtte erhålla följande förändrade lydelse:

På hvart och ett fattigvårds-samhälle ankommer etc. etc.

Vilja samhällets vid kommunalstämma i beslutet deltagande medlemmar, i afseende på fattigvården, fördela kommunen i kretsar eller rotar, vare sådant tillåtet, derest två tredjedelar af de vid kommunalstämman tillstädesvarande röstegande medlemmar, hvilka äfven utgöra lika delar af hufvudtalet, sig derom förena, med åliggande för en hvar af dessa, att försörja dit hörande fattighjon, etc. etc.»

af Herr *P. Andersson*: »Då jag icke kunnat dela Utskottets åsigter, får jag mig deremot reservera.

Då fattigvårdsafgifterna med hvarje år betydligt tilltagit har detta hos understödsgifvarne väckt allvarliga bekymmer och framkallat många förslag för dess bättre ordnande. Man har dervid funnit största orsaken till fattigvårdens stigande i den vidsträcktethet, hvaruti ett fattigvårds-samhälle i en större landtkommun består.

Det torde icke vara obekant att socknar på landet finnas till flera miles omkrets, samt att för en så vidsträckt socken faller sig ytterst besvärligt, för att icke säga omöjligt, på ett rättsenligt sätt och till fördel för så väl understödsgifvare som tagare ordna och bestrida fattigvården. Vanligen äro dessa socknar indelade i rotar, vanligen väljes en ledamot i kommunalnämnden för hvarje rote, och då det tillkommer denna nämnd, att handhafva fattigvården samt tillse att de fattigas behof blifva vederbörligen afhjelpna, hemställer jag huru det är möjligt för den ledamot, som bor i ena ändan af en socken, som utgör flera miles längd, med visshet om rättsenligt handlings sätt medgifva eller bestrida begärdt understöd af fattiga boende i socknens andra ända, hvilka han hvarken till personer eller ekonomisk ställning känner; — ett medgifvande eller bestridande måste ske; — sker detta sednare, anföres vanligen klagomål, och som personen icke är känd, kan åtgärden icke försvaras, till följd hvaraf bifall till hvad som begäres oftast lemnas, och alltså icke sällan för personer, som dels äro arbetsföre, dels ock ega tillgångar och i dessa fall böra sig sjelfva försörja, hvaremot erfarenheten visat, att mången, som varit i verkligt behof, men ej så djerf att framställa nöden, fått alldeles intet eller ock otillräckligt, och vid ett sådant förhållande måst medelst betlande skaffa sig uppehälle; detta förhållande har alltså icke allenast vållat mindre god ordning och rättvist bedömande i fråga om fattigas behof, utan ock jemväl varit orsaken till fattigvårdens årligen ökade utgifter.

Uti 2 § 1 mom. af Kongl. Förordningen af den 13 Juli 1853, angående fattigvården i riket, medgifves visserligen densamma indelade i mindre kretsar eller rotar, derest samtliga vid stämman derom äro ense, men ehuru nyttig för såväl de fattige som ock understödsgifvare en sådan åtgärd än är, har erfarenheten visat att någon eller några få personer funnits, som af egennyttiga beräkningar förhindrat densamma.

Utom de många skäl, som äro framhållna uti de från spridda håll rörande detta ämne inkomna motioner, till hvilka jag hänvisar och särskildt den under N:o 167, får jag fästa uppmärksamheten derpå, att i ju mindre kretsar en fattigvård ordnas, desto bättre äro understödsgifvare i tillfälle

känna och pröfva de fattiges behof, samt icke allenast desto bättre, utan ock jemväl mera beflita sig att bereda de fattige arbetsförtjenst, än då försörjningsskyldigheten gäller en vidsträckt kommun.

Af de kommuner, som blifvit ense i beslut att indela fattigvården i mindre kretsar, har man exempel huru obetydligt densamma i följd af dess ändamålsenliga ordnande trycker de betalningsskyldige samt med hvilken god ordning och rättvisa de fattiges behof blifvit uppfyllda. Mig synes alltså, det ett lagstadgande, som hindrar en åtgärd lämdande till fördel för både gifvare och tagare, bör i så måtto undanrödjas, att då större delen af en kommun finner för sig fördelaktigt indela sin fattigvård i mindre kretsar, icke en mindre del eller, såsom nu är fallet, blott en person må kunna sådant förhindra; hvadan jag alltså föreslår det Riksdagen ville besluta,

att uti underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om förändring uti 2 § 1 mom. af berörda förordning, sålunda, att i stället för orden »vilja samhällets samtliga» måtte införas: vilja fattigvårdssamhällen på landet fördela fattigvården i kretsar eller rotar, varde sådant tillåtet, derest två tredjedelar af de vid kommunalstämma närvarande röstegande derom sig förena, med åliggande för en hvar af dessa att försörja dit hörande fattighjon etc. etc.